

ISSN 0235 – 3490

АРХЕОЛОГІЯ

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ

МАТЕРІАЛІВ.

НОВІ ВІДКРИТТЯ

І ЗНАХІДКИ.

СТАТТІ.

РЕЦЕНЗІЇ.

ХРОНІКА.

ПАМ'ЯТЬ

АРХЕОЛОГІЇ.

ДИСКУСІЇ.

АРХЕОЛОГІЯ

ЗА РУБЕЖЕМ.

ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

АРХЕОЛОГІЇ.

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ.

•3•1997

Цей збірник присвячено пам'яті видатного українського археолога доктора історичних наук професора В. Ф. Генінга.

У номері вміщено статті учнів непересічного вченого, у яких продовжуються та розкриваються ідеї його багаторічної невтомної праці на ниві археологічної науки.

Для археологів, істориків, краєзнавців, вчителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

Настоящий сборник посвящен памяти выдающегося украинского археолога доктора исторических наук профессора В. Ф. Генинга.

В номере помещены статьи учеников незаурядного ученого, в которых раскрываются и продолжают идеи его многолетнего неустомимого труда на ниве археологической науки.

Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П. П. ТОЛОЧКО (головний редактор),
В. Д. БАРАН, К. П. БУНЯТЯН, І. С. ВІНОКУР,
М. І. ГЛАДКИХ, В. М. ЗУБАР (відповідальний секретар), С. Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного редактора), В. К. МІХЄЄВ,
О. П. МОЦЯ, В. Ю. МУРЗІН,
В. В. ОТРОЩЕНКО, С. В. СМІРНОВ,
В. Н. СТАНКО, Р. В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ,
Г. М. ТОЩЕВ, В. М. ЦИГИЛИК,
Є. В. ЧЕРНЕНКО

Адреса редакції:
252025, Київ-25, вул. Володимирська, 3
Телефон 228-44-05

Здано до набору 11.03.97. Підп. до друку 15.09.97. Формат 70×108¹/₁₆. Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 14,00. Ум. фарбо-відб. 14,16. Обл.-вид. арк. 15,12. Тираж 1000 прим. Зам. № 0/8/90 8.

Оригінал-макет та плівки виготовлені редакційно-видавничим центром ІА НАН України.

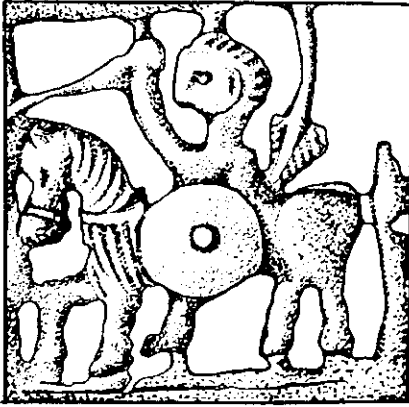
Друкується за постановою редакційної колегії журналу.

Редактори Л. В. ФРАЙМОВИЧ,
О. В. КРАВЧЕНКО, І. І. КЛИМКОВА

Художній редактор М. М. ІСВЛІС
Комп'ютерна верстка О. М. ПЕТРАШЕНКО

Надруковано на Комбінаті друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, Проспект Перемоги, 50.

АРХЕОЛОГІЯ

• 3 • 1997

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у березні 1989 р.

Видається

щоквартально

Київ

ЗМІСТ

- 3 Від Головного редактора
- 4 БУНЯТЯН К. П. В. Ф. Геній: сторінки життя та творчості
- Статті
- 7 **ГЕНІЙ В. Ф.** Кредо соціоісторичного напрямку сучасної археології
- 15 ПAVЛЕНКО Ю. В. Структура та розвиток етнічної спільності
- 25 КОСН В. Ю. До проблеми типології етнічних спільностей (за матеріалами фінального палеоліту Середземноморської області)
- 32 БУНЯТЯН К. П. Скотарство та спосіб життя
- 40 ПУСТОВАЛОВ С. Ж. Реконструкція чисельності катакомбного населення за курганными похованнями Північного Причорномор'я
- 49 ПРЯХІН А. Д. До виділення мосолівського горизонту доби пізньої бронзи євразійського степу та лісостепу
- 57 СМІРНОВА Г. І. Про етнокультурні зміни в розвитку середньодністровського регіону в VII ст. до н. е.
- Публікації археологічних матеріалів
- 66 ОТРОЩЕНКО В. В. Чотирикамерні склепи синташтинської доби
- 72 МОШКОВА М. Г. Фібули кочовиків Південного Приуралля
- 81 ПЕТРІН В. Т. Палеолітичне печерне святилище на межі Європи та Азії (Південний Урал)

Дискусії

- 88** **ЗАХАРУК Ю. М.** До питання про вихідні принципи археології
- 93** **РИЧКОВ М. О.** Реконструкція минулого в археології

До методики археологічних досліджень

- 101** **НІКОЛОВА А. В., МАМЧИЧ Т. І.** До методики класифікації посуду ямної культури
- 115** **ПАЧКОВА С. П.** Спеціалізоване виробництво у племен зарубинецької культури

Нові відкриття і знахідки

- 135** **ЖУРАКОВСЬКИЙ Б. С., ЗАСЦЬ І. І.** Забезпечення водою трипільських поселень
- 139** **РОЗДОБУДЬКО М. В., ТЕТЕРЯ Д. А.** Матеріали до датування переяславських «змійових» валів
- 141** **БЕЛЕЦКИЙ С. В.** К атрибуции княжеского знака на граффити № 75 из Софии Киевской

Рецензії

- 146** **СМИРНОВ С. В. Ю. А. Мочанов.** Древнейший палеолит Диринга и проблема внетропической прародины человечества.— Новосибирск: Наука, 1992.— 224 с.

Хроніка

- 153** **МОЦЯ О. П.** Створено український національний комітет МУСА

Вітаємо ювілярів

- 154** До 60-річчя Володимира Никифоровича Станка
- 155** До 70-річчя Володимира Даниловича Барана
- 158** Наші автори
- 159** Список скорочень

СОДЕРЖАНИЕ

От Главного редактора	3
БУНЯТЯН Е. П. В. Ф. Генинг: страницы жизни и творчества	4
Статьи	
ГЕНИНГ В. Ф. Кредо социоисторического направления современной археологии	7
ПАВЛЕНКО Ю. В. Структура и развитие этнической общности	15
КОЕН В. Ю. К проблеме типологии этнических общностей (по материалам финального палеолита Средиземноморской области)	25
БУНЯТЯН Е. П. Скотоводство и образ жизни	32
ПУСТОВАЛОВ С. Ж. Реконструкция численности катакомбного населения по курганным погребениям Северного Причерноморья	40
ПРЯХИН А. Д. К выделению мосоловского горизонта эпохи поздней бронзы евразийской степи и лесостепи	49
СМИРНОВА Г. И. Об этнокультурных изменениях в развитии среднеднепровского региона в VII в. до н. э.	57
Публикации археологических материалов	
ОТРОШЕНКО В. В. Четырехкамерные склепы синташтинской эпохи	66
МОШКОВА М. Г. Фибулы кочевников Южного Приуралья	72
ПЕТРИИ В. Т. Палеолитическое нещерное святилище на границе Европы и Азии (Южный Урал)	81
Дискуссии	
ЗАХАРУК Ю. Н. К вопросу об исходных принципах археологии	88
РЫЧКОВ Н. А. Реконструкция прошлого в археологии	93
К методике археологических исследований	
НИКОЛОВА А. В., МАМЧИЧ Т. И. К методике классификации посуды ямной культуры	101
ПАЧКОВА С. П. Специализированное производство у племен зарубинецкой культуры	115
Новые открытия и находки	
ЖУРАКОВСКИЙ Б. В., ЗАЕЦ И. И. Обеспечение водой трипольских поселений	135
РАЗДОБУДЬКО М. В., ТЕТЕРЯ Д. А. Материалы к датировке перемыславских «змеевых» валов	139
БЕЛЕЦКИЙ С. В. К атрибуции княжеского знака на граффити № 75 из Софии Киевской	141
Рецензии	
СМИРНОВ С. В. Ю. А. Мочанов. Древнейший палеолит Диринга и проблема внетропической прародины человечества.— Новосибирск: Наука, 1992.— 224 с.	146
Хроника	
МОЦЯ А. П. Создан украинский национальный комитет МУСА	153
Поздравляем юбиляров	
К 60-летию Владимира Никифоровича Станко	154
К 70-летию Владимира Даниловича Барана	155
Наши авторы	158
Список сокращений	159